## סיכום בראשית ינון יגל

פרק א׳ בריאת העולם בששת ימי המעשה. בכל יום ה' בורא חלק אחר: האור והחושך, הרקיע והמים, היבשה והצמחייה, המאורות (שמש, ירח וכוכבים), דגים ועופות, וחיות השדה והאדם בצלם אלוהים. ה' נותן לאדם שליטה על בעלי החיים. ביום השביעי ה' שובת ומקדש את השבת

פרק ב׳ פירוט בריאת האדם מעפר הארץ ונפיחת נשמת חיים באפיו. ה' נוטע את גן עדן, מניח שם את האדם ומצווה אותו לא לאכול מעץ הדעת טוב ורע. מפורטים ארבעת הנהרות (פישון, גיחון, חידקל ופרת). ה' בורא את האישה מצלעו של האדם כדי שיהיה לו עזר כנגדו

פרק ג׳ הנחש משכנע את האישה לאכול מעץ הדעת, והיא אוכלת ומאכילה גם את האדם. עיניהם נפקחות והם מבינים שהם ערומים ומכינים חגורות מעלי תאנה. ה' מעניש את הנחש, מטיל צער לידה על האישה ועמל אדמה על האדם, ומגרש אותם מגן עדן

פרק ד׳ חווה יולדת את קין והבל. קין עובד אדמה והבל רועה צאן. ה' מקבל את מנחת הבל ולא את מנחת קין. קין מקנא והורג את הבל בשדה. ה' מעניש את קין בנע ונד ושם לו אות הגנה. מפורטת שושלת קין, ולחווה נולד בן נוסף בשם שת

פרק ה׳ ספר תולדות אדם – פירוט עשרת הדורות מאדם עד נח (אדם, שת, אנוש, קינן, מהללאל, ירד, חנוך, מתושלח, למך, נח) ושנות חייהם. מוזכר חנוך שהתהלך את האלוהים ונלקח על ידו, ומתושלח שהיה האדם שהאריך ימים ביותר (969 שנים)

פרק ו׳ בני האלוהים לוקחים נשים מבנות האדם, ורעת האדם בארץ מתרבה. ה' מחליט למחות את כל היקום במבול. נח מוצא חן בעיני ה' כאיש צדיק ותמים, וה' מצווה אותו לבנות תיבת עצי גופר ולהכניס אליה את משפחתו ואת בעלי החיים

פרק ז׳ נח, משפחתו ובעלי החיים (שבעה זוגות מהטהורים וזוג מהטמאים) נכנסים לתיבה. המבול מתחיל בשנת 600 לחיי נח. גשם יורד במשך 40 יום ו-40 לילה, המים עולים ומכסים את כל ההרים הגבוהים, וכל החי על פני האדמה נכחד

פרק ח׳ המים נסוגים והתיבה נחה על הרי אררט. נח שולח את העורב ואז את היונה שלוש פעמים כדי לבדוק אם יבשה הארץ. כשהיונה לא חוזרת, נח ומשפחתו יוצאים מהתיבה. נח בונה מזבח ומקריב קורבנות, וה' מבטיח לא להביא עוד מבול

פרק ט׳ ה' מברך את נח ובניו, אוסר לרצוח או לאכול דם, וכורת איתם ברית שהאות שלה היא הקשת בענן. נח נוטע כרם, משתכר ומתגלה באוהלו. חם רואה את ערגתו, ושם ויפת מכסים אותו. נח מקלל את כנען בן חם ומברך את שם ויפת

פרק י׳ תולדות בני נח – שם, חם ויפת – והתפשטות העמים והלשונות ברחבי העולם לאחר המבול. מוזכר נמרוד שהיה גיבור ציד ומלכויותיו בבבל, וכן הגבולות והשבטים שיצאו מכל אחד מבני נח

פרק יא׳ האנשים בבבל מדברים שפה אחת ומחליטים לבנות עיר ומגדל שראשו בשמיים כדי להתפרסם. ה' מבלבל את שפתם ומפיץ אותם בכל הארץ. מפורטים עשרת הדורות משם עד אברם, ותרח עובר עם אברם, שרי ולוט מאור כשדים לחרן

פרק יב׳ ה' מצווה את אברם "לך לך מארצך" אל ארץ כנען ומבטיח להפכו לגוי גדול. אברם עולה לכנען עם שרי ולוט. בעקבות רעב הוא יורד למצרים ומציג את שרי כאחותו. פרעה לוקח אותה, אך ה' מביא עליו נגעים והוא מחזיר אותה לאברם

פרק יג׳ אברם ולוט חוזרים לכנען כבדי מקנה ועושר. פורץ ריב בין הרועים שלהם בשל חוסר מקום, והם מחליטים להיפרד. לוט בוחר לרדת לכיכר הירדן ולגור בסדום, וה' מבטיח לאברם את כל ארץ כנען לזרעו עד עולם

פרק יד׳ מלחמת ארבעת המלכים נגד חמשת המלכים. ארבעת המלכים מנצחים ושובים את לוט ואת רכושו. אברם מגייס 318 מנעריו, רודף אחריהם, מנצח ומציל את לוט. בחזרתו הוא פוגש את מלכי-צדק מלך שלם ומקבל ממנו ברכה, ומסרב לקחת משלל סדום

פרק טו׳ ברית בין הבתרים. אברם מלין על כך שאין לו ילדים, וה' מבטיח לו זרע רב ככוכבי השמיים. ה' כורת עמו ברית, מנבא שבניו יהיו גרים וישתעבדו 400 שנה בארץ זרה ויצאו ברכוש גדול, ומבטיח לזרעו את הארץ מנהר מצרים עד נהר פרת

פרק טז׳ שרי עקרה ומציעה לאברם לישא את הגר שפחתה המצרית. הגר הרה ומזלזלת בשרי, ושרי מענה אותה. הגר בורחת למדבר, ומלאך ה' פוגש אותה על עין המים, מורה לה לחזור ומבשר שתלד בן ותקרא שמו ישמעאל

פרק יז׳ ה' מתגלה לאברם בן 99, משנה את שמו לאברהם ואת שם שרי לשרה. ה' מצווה על ברית המילה לכל זכר בן שמונת ימים, ומבטיח ששרה תלד את יצחק בשנה הבאה. אברהם מל את עצמו, את ישמעאל ואת כל אנשי ביתו

פרק יח׳ אברהם מארח שלושה מלאכים באלוני ממרא ומגיש להם אוכל. המלאכים מבשרים כי שרה תלד בן בעוד שנה, ושרה צוקחת בסתר. ה' מגלה לאברהם שהוא עומד להחריב את סדום ועמורה, ואברהם מתפלל ומתווכח עם ה' להציל את העיר אם יימצאו בה צדיקים

פרק יט׳ המלאכים מגיעים לסדום ולוט מארח אותם. אנשי העיר מנסים לפגוע בהם, והמלאכים מכים אותם בסנוורים ומצילים את לוט ומשפחתו לפני שה' ממטיר גופרית ואש על הערים. אשת לוט מביטה אחורה והופכת לנציב מלח. בנות לוט משקות את אביהן יין ויולדות את מואב ועמון

פרק כ׳ אברהם עובר לגור בגרר ומציג את שרה כאחותו. אבימלך מלך גרר לוקח את שרה, אך ה' מזהיר אותו בחלום בלילה שזו אשת איש ועוצר כל רחם בביתו. אבימלך מחזיר את שרה לאברהם, נותן לו מתנות רבות, ואברהם מתפלל לרפואת בית אבימלך

פרק כא׳ שרה יולדת את יצחק ואברהם מל אותו בגיל שמונה ימים. שרה רואה את ישמעאל מצחק ודורשת לגרש אותו ואת הגר. ה' מורה לאברהם לשמוע בקול שרה. הגר וישמעאל תועים במדבר ובאר מים נגלית להם על ידי המלאך. אברהם כורת ברית עם אבימלך בבאר שבע

פרק כב׳ עקדת יצחק. ה' מעמיד את אברהם בניסיון ומורה לו להעלות את יצחק בנו לעולה בהר המוריה. אברהם הולך לקיים את הציווי, וברגע שבו הוא שולח ידו לקחת את המאכלת, מלאך ה' עוצר אותו. אברהם מקריב איל נאחז בסבך תחת בנו ומקבל ברכה גדולה

פרק כג׳ שרה נפטרת בחברון בגיל 127. אברהם עצוב מאוד ומחפש אחוזת קבר. הוא פונה לבני חת ומתעקש לשלם 400 שקל כסף עובר לסוחר לעפרון החתי תמורת מערת המכפלה והשדה אשר סביבה, וקובר שם את שרה

פרק כד׳ אברהם משביע את עבדו אליעזר למצוא אישה ליצחק ממולדתו בארם נהריים. העבד מגיע לבאר ומתפלל לסימן: הנערה שתשקה אותו ואת גמליו היא המיועדת. רבקה עושה זאת, משפחתה מסכימה, והיא נוסעת לכנען ונישאת ליצחק

פרק כה׳ אברהם מתחתן עם קטורה ויולדת לו בנים, אך מוריש הכל ליצחק. אברהם נפטר בן 175 ונקבר במכפלה. רבקה הרה בתאומים אחרי תפילת יצחק: עשו ויעקב. עשו יוצא אדמוני ואיש שדה, ויעקב איש תם. עשו מוכר ליעקב את בכורתו תמורת נזיד עדשים

פרק כו׳ רעב נוסף בארץ, ויצחק עובר לגרר. הוא מציג את רבקה כאחותו אך אבימלך מגלה את האמת. יצחק מצליח מאוד בחקלאות, הפלשתים מקנאים בו וסותמים את בארותיו. יצחק חופר בארות חדשות (עשק, שטנה, רחובות) וכורת ברית שלום עם אבימלך בבאר שבע

פרק כז׳ יצחק מזדקן ועיניו כהות, והוא מבקש מעשו לצוד לו ציד כדי לברכו. רבקה שומעת ומדריכה את יעקב להתחפש לעשו וללקט את הברכות. יעקב מקבל את הברכות, עשו מגלה זאת וזועק זעקה גדולה, ויעקב נאלץ לברוח לחרן מפני עשו

פרק כח׳ יצחק מברך את יעקב ושולח אותו לחרן לקחת אישה מבית לבן. בדרכו יעקב לן בבית אל וחולם על סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיימה ומלאכים עולים ויורדים בו. ה' מופיע אליו ומבטיח לשמרו, ויעקב מקים מצבה ונודר נדר

פרק כט׳ יעקב מגיע לחרן, פוגש את רחל ליד הבאר ועוזר לה. הוא עובד אצל לבן שבע שנים תמורתה, אך לבן מרמה אותו ומכניס לו את לאה. יעקב עובד שבע שנים נוספות תמורת רחל. לאה יולדת ארבעה בנים: ראובן, שמעון, לוי ויהודה

פרק ל׳ רחל העקרה נותנת ליעקב את בלהה שפחתה (יולדת את דן ונפתלי), ולאה נותנת את זלפה (יולדת את גד ואשר). לאה יולדת לאחר מכן את יששכר, זבולון ודינה, ולבסוף רחל יולדת את יוסף. יעקב עושה הסכם שכר עם לבן ומצליח להתעשר מגידול הצאן

פרק לא׳ יעקב רואה שפני לבן השתנו לרעה ובריחתו מתואמת עם נשיו. רחל גונבת את התרפים של לבן. יעקב בורח עם משפחתו, ולבן רודף אחריו ומשיג אותו בהר הגלעד. לאחר חיפוש עקר אחר התרפים, הם מתווכחים ולבסוף כורתים ברית שלום

פרק לב׳ יעקב נערך למפגש עם עשו ומגלה שהוא בא לקראתו עם 400 איש. יעקב חוצה את עמו לשני מחנות, מתפלל לה' ושולח מנחה גדולה. בלילה הוא נאבק עם מלאך במעבר יבוק; המלאך פוגע בכף ירכו ומחליף את שמו לישראל

פרק לג׳ יעקב פוגש את עשו, משתחווה שבע פעמים, והם מתחבקים ומתפייסים. עשו מקבל את המנחה וחוזר לשעיר. יעקב ממשיך לאט בגלל הילדים והמקנה, עובר לסוכות ולאחר מכן מגיע לשלם עיר שכם וקונה שם חלקת שדה

פרק לד׳ דינה בת יעקב יוצאת לראות בבנות הארץ, ושכם בן חמור אונס אותה. שכם רוצה להתחתן איתה, ובני יעקב דורשים שכל אנשי העיר ימולו. כשאנשי העיר כואבים ביום השלישי, שמעון ולוי נכנסים, הורגים את כל הזכרים ומחלצים את דינה

פרק לה׳ ה' מורה ליעקב לעלות לבית אל ולבנות מזבח. יעקב מטהר את ביתו מעבודה זרה. רחל יולדת את בנימין בדרך לאפרת ומתה בלידה, ויעקב מציב מצבה על קברה. יעקב מגיע לאביו יצחק בחברון, ויצחק נפטר בן 180 ונקבר על ידי עשו ויעקב

פרק לו׳ פירוט תולדות עשו (אדום), נשותיו, בניו ונכדיו, ומעברו להר שעיר. המשך פירוט של בני שעיר החורי (יושבי הארץ המקורית), אלופי אדום והמלכים שמלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבני ישראל

פרק לז׳ יעקב יושב בכנען, ויוסף בן 17 רועה את הצאן עם אחיו. יעקב עושה ליוסף כתונת פסים. יוסף חולם חלומות על מלוכתו ואחיו שונאים אותו. כשיעקב שולח אותו לבדוק את שלום אחיו בשכם ובדותן, הם משליכים אותו לבור ומוכרים אותו לישמעאלים. יוסף מובא למצרים ויעקב מתאבל

פרק לח׳ יהודה עוזב את אחיו, נושא את בת שוע ויולד את ער, אונן ושלח. ער ואונן מתים בשל חטאיהם, ותמר כלתו מחכה לשלח. תמר מתחפשת לזונה, יהודה שוכב עמה בלי לדעת ומותיר בידה חותם, פתיל ומטה. נולדים להם התאומים פרץ וזרח

פרק לט׳ יוסף נמכר לפוטיפר במצרים, מצליח בכל מעשיו וממונה על ביתו. אשת פוטיפר מנסה לפתות את יוסף יום יום, וכשהוא מסרב היא מעלילה עליו שקרים. יוסף נזרק לכלא, אך גם שם מנהל בית הסוהר סומך עליו ומפקיד בידיו את האסורים

פרק מ׳ שר המשקים ושר האופים מושלכים לכלא. שניהם חולמים חלומות בלילה אחד, ויוסף פותר אותם: שר המשקים ישוב לתפקידו בעוד שלושה ימים, ושר האופים ייתלה. הדברים מתגשמים במלואם, אך שר המשקים שוכח את יוסף

פרק מא׳ כעבור שנתיים פרעה חולם על שבע פרות שמינות שנאכלות על ידי רזות, ושבע שיבולים מלאות שנבלעות על ידי דקות. יוסף מובא מהבור ופותר שיבואו שבע שני שבע ואחריהן שבע שני רעב. פרעה ממנה את יוסף למשנה למלך, ונולדים לו מנשה ואפרים

פרק מב׳ הרעב כבד, ויעקב שולח את עשרת בניו למצרים לקנות אוכל (חוץ מבנימין). יוסף מזהה אותם אך מתנכר אליהם, מאשים אותם כמרגלים, ואוסר את שמעון עד שיביאו את בנימין להוכיח את דבריהם

פרק מג׳ האוכל נגמר ויעקב מסכים לשלוח את בנימין בערבות יהודה. האחים יורדים שוב למצרים עם מנחה וכסף כפול. יוסף רואה את בנימין, מתרגש מאוד ומארח את האחים במשתה גדול בביתו

פרק מד׳ יוסף מטמין את גביע הכסף שלו באמתחת בנימין, ושליחו רודף אחרי האחים ומוצא אותו. האחים חוזרים מבוהלים, ויהודה ניגש אל יוסף בנאום מרגש ומציע את עצמו כעבד תחת בנימין כדי לא לצער את אביו

פרק מה׳ יוסף אינו יכול להתאפק ומתוודע אל אחיו בבכי: "אני יוסף אחיכם, העוד אבי חי?". יוסף מרגיע אותם שהכל היה מאת ה' להחיות עם, ושולח אותם להביא את יעקב ומשפחתו למצרים

פרק מו׳ יעקב ומשפחתו (70 נפש) יורדים למצרים. ה' מופיע אליו בבאר שבע ומבטיח לעשותו לגוי גדול ולהעלותו. יעקב מגיע לגשן, והמפגש בין יעקב ליוסף מרגש מאוד; השניים בוכיים ויעקב אומר שהוא מאושר לראותו

פרק מז׳ יוסף מציג את חלק מאחיו ואת יעקב לפני פרעה, והם מתיישבים בגשן. יוסף מנהל את כלכלת הרעב במצרים ואוסף את הכסף והאדמות לפרעה. יעקב חי במצרים 17 שנה, וכשסופו קרב הוא משביע את יוסף לקבור אותו בכנען

פרק מח׳ יעקב חולה, ויוסף מביא אליו את בניו מנשה ואפרים. יעקב מאמץ אותם כבניו ומברך אותם, אך משכל את ידיו ושם את ימין על אפרים הצעיר ואת שמאל על מנשה הבכור. יעקב מסביר ליעקב שאפרים יגדל ממנו

פרק מט׳ יעקב קורא ל-12 בניו ומברך אותם איש איש לפי אופיו ועתיד שבטו לפני מותו. הוא מוכיח את ראובן, שמעון ולוי, מברך את יהודה במלוכה, ומברך את שאר השבטים. יעקב מורה לקבור אותו במערת המכפלה ונפטר

פרק נ׳ יוסף והאחים חונטים את יעקב ועולים במסע לוויה גדול לקבור אותו במערת המכפלה. בחזרתם האחים חוששים מנקמה, אך יוסף מרגיע אותם ש"אלוהים חשבה לטובה". יוסף חי עד גיל 110 ומצווה להעלות את עצמותיו בבוא הגאולה

## שמות

פרק א׳ יעקב ומשפחתו (70 נפש) מתים במצרים ובני ישראל פרו ורבו מאוד. מלך חדש קם על מצרים שלא ידע את יוסף ומפחד מבני ישראל. הוא משעבד אותם בעבודת פרך בבניין ערי המס פתום ורעמסס. פרעה מצווה את המיילדות העבריות שפרה ופועה להרוג כל בן זכר, אך הן יראות את אלוהים ולא עושות זאת. פרעה מצווה את כל עמו להשליך כל בן זכר ליאור

פרק ב׳ איש מלוי ובת לוי יולדים בן. האם מחביאה אותו שלושה חודשים ואז שמה אותו בתיבת גומא ביאור. בת פרעה מוצאת את התיבה ומרחמת על הילד. אחותו מרים מציעה להביא מינקת עברית ומביאה את אימו. בת פרעה קוראת לו משה. כשיגדל, משה יוצא לאחיו, רואה איש מצרי מכה איש עברי והורג את המצרי. למחרת הוא מנסה להפריד בין שני עברים וחש שסודו נודע. משה בורח למדין, עוזר לבנות רעואל (יתרו) ליד הבאר ונושא את ציפורה. נולד לו גרשום. מלך מצרים מת ובני ישראל נאנחים מן העבודה וה' שומע את נאקתם

פרק ג׳ משה רועה את צאן יתרו בהר חורב ורואה סנה בוער באש ואיננו אוכל. ה' קורא לו מהסנה ומורה לו להשיל נעליו. ה' מודיע למשה שהוא ירד להציל את בני ישראל ולהעלותם לארץ כנען. ה' שולח את משה אל פרעה. משה שואל מה לשמו של אלוהים, וה' עונה "אהיה אשר אהיה". ה' מבטיח שבני ישראל ייצאו ברכוש גדול ושנשות ישראל יבקשו מהמצרים כלי כסף וזהב

פרק ד׳ משה חושש שבני ישראל לא יאמינו לו. ה' נותן לו שלושה אותות: המטה הופך לנחש, ידו נצרעת ומתרפאת, ומים מהיאור הופכים לדם. משה טוען שהוא כבד פה וכבד לשון, וה' כועס ואומר שאהרן אחיו ייקח כדובר. משה חוזר למדין, נפרד מיתרו ולוקח את משפחתו למצרים. בדרך במלון ה' מבקש להמיתו וציפורה מלה את בנה בחלמיש ומצילה אותו. משה ואהרן אוספים את זקני ישראל, עושים את האותות והעם מאמין ומשתחווה

פרק ה׳ משה ואהרן באים אל פרעה ומבקשים לשלח את העם לחגוג לה' במדבר שלושה ימים. פרעה מסרב, טוען שהם נרפים ומכביד את העבודה: העם צריך לאסוף תבן בעצמו ועדיין לספק את אותה מכסת לבנים. נוגשי פרעה מלקים את שוטרי בני ישראל. השוטרים פוגשים את משה ואהרן ומאשימים אותם. משה פונה לה' ושואל למה הרע לעם הזה ומאז בא אל פרעה רק רע לעם

פרק ו׳ ה' משיב למשה שעתה יראה מה יעשה לפרעה ביד חזקה. ה' מזכיר את בריתו עם האבות (אברהם, יצחק ויעקב) ומבטיח לגאול את ישראל בחמש לשונות גאולה (והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, והבאתי). העם לא שומע למשה מקוצר רוח ומעבודה קשה. פירוט שושלת ראובן, שמעון ולוי, תוך התמקדות בבני לוי: עמרם, אהרן ומשה, ונשותיהם ובניהם

פרק ז׳ ה' אומר למשה שהוא יהיה כאלוהים לפרעה ואהרן יהיה נביאו. משה בן 80 ואהרן בן 83. אהרן משליך את מטהו לפני פרעה והוא הופך לתנין (נחש גדול), חרטומי מצרים עושים גם כן אך מטה אהרן בולע את מטותם. מכת דם: אהרן מכה במטה את מי היאור והם הופכים לדם, הדגים מתים והיאור באי. החרטומים עושים כן בלטיהם ופרעה מקשה את לבו ולא שומע

פרק ח׳ מכת צפרדע: אהרן נוטה את ידו והצפרדעים עולות ומכסות את ארץ מצרים, בבתים בתנורים ובמשכבות. החרטומים עושים כן, אך פרעה מבקש ממשה להתפלל לה' ומבטיח לשלח. משה מתפלל והצפרדעים מתות, אך כשהרווחה באה פרעה הכביד את לבו. מכת כינים: אהרן מכה את עפר הארץ וכל עפר מצרים הופך לכינים באדם ובבהמה. החרטומים נכשלים ואומרים "אצבע אלוהים היא", אך פרעה מתחזק. מכת ערוב: ערוב כבד בא על מצרים, חוץ מארץ גשן. פרעה מציע שיזבחו בארץ, משה מסרב, פרעה מבטיח לשלח אם הערוב יסור. הערוב סר אך פרעה הכביד את לבו

פרק ט׳ מכת דבר: דבר כבד פוגע בכל מקנה מצרים (סוסים, חמורים, גמלים, בקר וצאן), אך במקנה ישראל לא מת אחד. פרעה בודק ורואה זאת אך לבו כבד. מכת שחין: משה ואהרן לוקחים פיח כבשן ומשה זורק השמיימה, וזה הופך לשחין פורח אבעבועות באדם ובבהמה. החרטומים לא יכולים לעמוד לפני משה. מכת ברד: משה נטוי ידו על השמיים וירד ברד כבד מעורב באש, שהורג את כל מי שנשאר בשדה ואת הצמחייה והעצים. ארץ גשן ניצלת. פרעה מודה שחטא ומבקש להפסיק, אך כשהברד פוסק הוא חוזר לחטוא

פרק י׳ מכת ארבה: ה' מקשה את לב פרעה. עבדי פרעה מציעים לו לשלח את האנשים. פרעה מציע שרק הגברים ילכו ומגרש את משה ואהרן. משה נוטה את מטהו ורוח קדים מביאה ארבה כבד שמכסה את עין הארץ ואוכל את כל יתר הצמחייה. פרעה ממהר לבקש מחילה, רוח ים חזקה תוקעת את הארבה בים סוף, אך ה' מחזק את לב פרעה. מכת חושך: חושך אפלה בא על מצרים במשך שלושה ימים ולא ראו איש את אחיו, אך לבני ישראל היה אור במושבותם. פרעה מסכים שילכו עם הטף אך ללא הצאן והבקר, משה מסרב ופרעה מגרש אותו ואומר שלא יראה עוד את פניו

פרק יא׳ ה' מודיע למשה על מכה אחת אחרונה שתביא לשילוח מלא. ה' מצווה את העם לבקש מהמצרים כלי כסף וכלי זהב, ומשה גדל מאוד בעיני עבדי פרעה והעם. משה מזהיר את פרעה שבחצות הלילה ימות כל בכור בארץ מצרים, מבכור פרעה ועד בכור השפחה ובכור הבהמה, וישראל יינצלו. משה יוצא מפרעה בחרי אף

פרק יב׳ מצוות ראש חודשים (חודש ניסן ראש לחודשים). ציווי קרבן פסח: ב-י' בניסן לוקחים שה לבית אבות, ושומרים אותו עד י"ד בניסן, אז שוחטים אותו בין הערביים. מורחים מן הדם על שתי המזוזות ועל המשקוף. אוכלים את הבשר צלי אש עם מצות ומרורים, בחפזון, מתניים חגורים ומקל ביד. ה' עובר במצרים במכת בכורות, פוסח על בתי ישראל ורואה את הדם. פרעה קם בלילה, קורא למשה ואהרן ומגרש אותם ואת העם עם צאן ובקר. בני ישראל יוצאים ממצרים ב-ט"ו בניסן (כ-600,000 גברים רגלי מלבד טף) עם ערב רב ורכוש גדול, ואופים עוגות מצות כי לא הספיקו להתמהמה. פירוט חוקי הפסח ומי רשאי לאכול ממנו

פרק יג׳ ציווי קדש לי כל בכור באדם ובבהמה. מצוות חג המצות לדורות (שבעת ימים אכילת מצות ואיסור חמץ) והגדה לבן ("והגדת לבנך"). ציווי פדיון פטר חמור ופדיון הבן. ה' לא מוליך את העם דרך ארץ פלשתים הקרובה פן ינחמו בראותם מלחמה, אלא מסב את העם דרך המדבר ים סוף. משה לוקח את עצמות יוסף כפי שהשביע. ה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש

פרק יד׳ ה' מורה לעם לחנות לפני פי החירות בין מגדול ובין הים. ה' מחזק את לב פרעה והוא רודף אחריהם עם 600 רכב בחור וכל רכב מצרים. בני ישראל רואים את המצרים ומפחדים מאוד, ומצליפים במשה "המיבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר". משה מרגיע "ה' יילחם לכם ואתם תחרישון". ה' אומר למשה "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". עמוד הענן עובר מאחוריהם וחוצץ בין המחנות. משה נוטה את ידו, ה' מוליך רוח קדים עזה כל הלילה והים נבקע. בני ישראל נכנסים בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. המצרים רודפים אחריהם, ה' מהם את מחנה מצרים ומסיר אופן מרכבותיו. משה נוטה את ידו והים שב לאיתנו לפנות בוקר ומכסה את כל חיל פרעה. בני ישראל רואים את מצרים מת על שפת הים ויראו את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו

פרק טו׳ שירת הים: משה ובני ישראל שרים שירת הודיה לה' על קריעת ים סוף ומפלת המצרים ("אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים"). מרים הנביאה אחות אהרן לוקחת את התוף וכל הנשים יוצאות אחריה בתופים ומחולות. העם נוסע מים סוף למדבר שור ולא מוצאים מים שלושה ימים. הם מגיעים למרה ולא יכולים לשתות כי המים מרים. העם מלין, ה' מורה למשה להשליך עץ למים והמים ממתקים. שם שם לו חוק ומשפט. הם מגיעים לאילים שם יש 12 עינות מים ו-70 תמרים

פרק טז׳ בני ישראל מגיעים למדבר סין ב-15 בחודש השני. העם מלין על משה ואהרן בגלל חוסר מזון ונזכר בסיר הבשר במצרים. ה' מודיע שימטיר לחם מן השמיים. בערב עולה השלו ומכסה את המחנה, ובבוקר יורד המן – שכבת טל ועל פני המדבר דבר דק ככפור. העם מצווה ללקוט עומר לגלגלת לכל איש, ולא להותיר לבוקר. מי שהותיר (כמו דתן ואבירם) התלעה ויבאש. ביום השישי לקטו לחם משנה (שני עומרים

לאחד) כי בשבת לא ירד המן. חלק יצאו ללקוט בשבת ולא מצאו. המן טעמו כצפיחית בדבש. אהרן מניח צנצנת מן למשמרת לפני העדות. בני ישראל אכלו את המן 40 שנה

פרק יז׳ העם חונה ברפידים ואין מים לשתות. העם רב עם משה ומנסה אותו "היש ה' בקרבנו אם אין". משה קורא למקום מסה ומריבה. ה' מורה למשה לקחת את זקני ישראל ואת המטה ולהכות בצור בהר חורב, ומים יוצאים מהצור. עמלק בא ונלחם עם ישראל ברפידים. משה אומר ליהושע לבחור אנשים ולצאת להילחם. משה, אהרן וחור עולים לראש הגבעה. כשיד משה רמה גבר ישראל וכשהניח ידו גבר עמלק. אהרן וחור תומכים בידיו עד שקיעת השמש, ויהושע מחליש את עמלק. ה' מצווה לכתוב זאת זיכרון בספר ומבטיח למחות את זכר עמלק, ומשה בונה מזבח וקורא שמו ה' נסי

פרק יח׳ יתרו כהן מדין חותן משה שומע את כל אשר עשה אלוהים למשה ולישראל, ומביא אל משה את ציפורה אשתו ואת שני בניו (גרשום ואליעזר). יתרו משבח את ה', מקריב עולות וזבחים ואוכל לחם עם אהרן וזקני ישראל. למחרת יתרו רואה את משה יושב לשפוט את העם מהבוקר עד הערב. יתרו מעיר לו שזה יכלה אותו ואת העם, ומציע תוכנית ארגונית: משה ייצג את העם לפני ה' וילמד את החוקים, וימנה שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות (אנשי חיל, יראי אלוהים, אנשי אמת, שונאי בצע). הם ישפטו בדברים הקטנים ורק הדבר הגדול יובא אל משה. משה מקבל את העצה ואיש יתרו הולך לארצו

פרק יט׳ בחודש השלישי בצאת בני ישראל ממצרים הם מגיעים למדבר סיני וחונים נגד ההר. ה' קורא למשה ומורה לו להציע לעם ברית: אם ישמעו בקולו יהיו לו "סגולה מכל העמים" ו"ממלכת כהנים וגוי קדוש". העם עונה יחדיו "כל אשר דיבר ה' נעשה". ה' מצווה לקדש את העם יומיים, לכבס שמלותיהם ולתחום גבול סביב ההר שאסור לגעת בו. ביום השביעי (השלישי להכנה) בבוקר יש קולות, ברקים, ענן כבד וקול שופר חזק מאוד. הר סיני עשן כולו כי ה' ירד עליו באש. משה עולה לראש ההר וה' מזהיר שוב שהעם והכהנים לא יעלו

פרק כ׳ ה' מדבר את עשרת הדיברות: 1. אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. 2. לא יהיה לך אלוהים אחרים ולא תעשה פסל וכל תמונה. 3. לא תשא את שם ה' אלוהיך לשווא. 4. זכור את יום השבת לקדשו. 5. כבד את אביך ואת אימך. 6. לא תרצח. 7. לא תנאף. 8. לא תגנוב. 9. לא תענה ברעך עד שקר. 10. לא תחמוד בית רעך, אשת רעך וכל אשר לרעך. העם רואים את הקולות, הלפידים, קול השופר וההר העשן, נדים ואומרים למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוהים פן נמות". משה ניגש אל הערפל וה' מצווה אותו להזהיר על איסור עשיית אלוהי כסף וזהב, ומצוות מזבח אדמה או אבנים לא גזית

פרק כא׳ משפטים ודינים חברתיים: חוקי עבד עברי (עובד 6 שנים ויוצא בשביעית חופשי, ואם אומר אהבתי את אדוני נרצע באוזנו במרצע ועובד לעולם) ואמה עברייה. דיני מכה איש ומת (עונש מוות, חוץ מהורג בשגגה שנוס אל עיר מקלט), מכה אביו ואמו, גונב איש ומכרו, ומקלל אביו ואמו. דיני חבלה בגוף ונזקי אדם באדם. חוקי שור נגח (אם נגח איש ומת השור יסקל, ואם היה נגח מתמול שלשום ולא שמרו אדוניו גם האדון יומת או יפדה). דיני בור פתוח (נפילת שור או חמור) ונזקי בהמה בשדה אחר

פרק כב׳ המשך דינים: תשלומי גניבה (חמישה בקר תחת השור וארבע צאן תחת השה; דין בא במחתרת). דיני שן ורגל (מבעיר בשדה אחר) ודיני אש שיוצאת ומזקת. חוקי ארבעה שומרים (שומר חינם, שומר שכר, שואל, שוכר) ואחריותם על אבדה, גנבה או נזק. דין המפתה בתולה. איסור מכשפה, שוכב עם בהמה וזובח לאלוהים אחרים. איסור הונאת גר, יתום ואלמנה, ואיסור הלוואה בריבית לעני. איסור קללת אלוהים ונשיא, ומצוות ביכורים ומעשרות

פרק כג׳ דיני משפט וצדק: איסור שמע שווא, לא תהיה אחרי רבים להרעות, איסור הטיית משפט והרחקת דבר שקר. מצוות השבת אבידת אויב ועזרה לפריקת חמור שונא. מצוות שמיטת קרקעות בשנה השביעית ומנוחת השבת. איסור הזכרת שם אלוהים אחרים. שלוש רגלים בשנה (חג המצות, חג הקציר/שבועות, חג האסיף/סוכות) ואיסור בישול גדי בחלב אימו. ה' מבטיח לשלוח מלאך לפני העם לכבוש את הארץ, ומזהיר לא לכרות ברית עם יושבי הארץ או לעבוד את אלוהיהם

פרק כד׳ ה' אומר למשה לעלות אליו עם אהרן, נדב, אביהוא ו-70 מזקני ישראל. משה בא ומספר לעם את כל דברי ה' והמשפטים, והעם עונה "כל הדברים אשר דיבר ה' נעשה". משה כותב את הדברים, בונה מזבח תחת ההר ו-12 מצבות, ומקריב עולות ושלמים. משה לוקח את ספר הברית וקורא באוזני העם, והם אומרים "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע". משה זורק את דם הברית על העם. משה, אהרן, נדב, אביהוא והזקנים עולים ורואים את אלוהים ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר. משה עולה להר לקבל את לוחות האבן, הענן מכסה את ההר ששת ימים, ביום השביעי ה' קורא למשה. משה נכנס בתוך הענן ושוהה בהר 40 יום ו-40 לילה

פרק כה׳ ה' מצווה את משה לקחת תרומה מבני ישראל (זהב, כסף, נחשת, תכלת, ארגמן, תולעת שני, שש, עזים, עורות אילים מאודמים, עורות תחשים, עצי שיטים, שמן, בשמים ואבני שהם) לבניית המשכן: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". הנחיות לבניית ארון העדות מעצי שיטים מצופה זהב מבית ומחוץ, עם טבעות ובדים. הכפורת מזהב טהור ושני הכרובים מעליה הפורשים כנפיים. הנחיות לבניית שולחן לחם הפנים מעצי שיטים מצופה זהב, וכליו. הנחיות לבניית המנורה מזהב טהור מקשה אחת, על ששת קניה, גביעיה, כפתוריה ופרחיה

פרק כו׳ הנחיות לבניית יריעות המשכן: 10 יריעות שש משזר תכלת וארגמן עם כרובים, המחוברות בלולאות וקרסי זהב. מעליהן 11 יריעות עזים לאוהל מחוברות בקרסי נחשת. מכסה המשכן מעורות אילים מאודמים ועורות תחשים. הנחיות לעשיית הקרשים מעצי שיטים עומדים, ציפויים בזהב, אדני הכסף מתחתיהם (שני אדנים לכל קרש) והבריחים המבריחים את הקרשים. הנחיות לעשיית פרוכת המבדילה בין הקודש לבין קודש הקודשים, ומסך לפתח האוהל

פרק כז׳ הנחיות לבניית מזבח העולה (המזבח החיצון) מעצי שיטים מצופה נחשת, ארבע קרנותיו בפינותיו, וכליו (סירות, יעים, מזרקות, מזלגות ומחתות) מנחשת, ורשת נחשת. הנחיות לבניית חצר המשכן: עמודים, אדני נחשת, ווים וחשוקים כסף, ומסכים משש משזר. אורך החצר 100 אמה ורוחבה 50 אמה. ציווי על העם להביא שמן זית זך למאור להעלות נר תמיד, ואהרן ובניו יערכו אותו מערב עד בוקר

פרק כח׳ ה' מצווה להקרב את אהרן ובניו (נדב, אביהוא, אלעזר ואיתמר) לכהן לו, ולעשות להם בגדי קודש "לכבוד ולתפארת". בגדי כהן גדול: 1. אפוד (מזהב, תכלת, ארגמן, תולעת שני ושש) עם שתי אבני שהם על הכתפיים שעל החקוקים שמות שבטי ישראל. 2. חושן משפט המחובר לאפוד, ובו 12 אבנים טובות בארבעה טורים כנגד שבטי ישראל, ובתוכו האורים והתומים. 3. מעיל האפוד כליל תכלת, ובשוליו רימוני תכלת ופעמוני זהב. 4. ציץ זהב טהור על המצח ובו חקוק "קדש לה'". 5. כתונת תשבץ, מצנפת ואבנט. בגדי כהנים הדיוטות: כתתנות, אבנטים, מגבעות ומכנסי בד לכיסוי בשר ערווה

פרק כט׳ תהליך הקדשת אהרן ובניו לכהונה (ימי המילואים - 7 ימים): רחיצתם במים, הלבשתם בבגדי הכהונה, ומשיחת אהרן בשמן המשחה. הקרבת פר חטאת (אהרן ובניו סומכים ידיהם על ראשו), איל עולה אחד, ואיל המילואים השני. נותנים מדם איל המילואים על תנוך אוזן אהרן ובניו הימנית, על בוהן ידם ובוהן רגלם. הנפת החלבים והלחמים, והזאת דם ושמן על בגדיהם. ציווי על הקרבת קרבן התמיד בכל יום: כבש אחד בבוקר וכבש אחד בין הערביים עם מנחה ושמן ונסך יין

פרק ל׳ הנחיות לבניית מזבח הקטורת (מזבח הזהב הפנימי) מעצי שיטים מצופה זהב טהור, להקטרת קטורת סמים בכל בוקר וערב. ציווי מחצית השקל: בערך מפקד העם, כל עובר על הפקודים מגיל 20 יתן מחצית השקל כופר נפשו, עשיר לא ירבה ועני לא ימעיט, לכפר על הנפשות ולצורכי המשכן. הנחיות לעשיית כיור נחשת וכנו לרחיצת ידיים ורגליים של הכהנים לפני כניסתם לאוהל מועד. הנחיות להכנת שמן המשחה הקודש (ממור, קנמון, קנה בושם, קדה ושמן זית) למשיחת המשכן וכליו והכהנים, ואיסור עשיית מתכונתו לזר. הנחיות להכנת קטורת הסמים (נטף, שחלת, חלבנה ולבונה זכה) ואיסור עשיית מתכונתה לשימוש פרטי

פרק לא׳ ה' מורה למנות את בצלאל בן אורי בן חור משבט יהודה ואת אהליאב בן אחיסמך משבט דן, וממלא אותם ברוח אלוהים, בחכמה, בתבונה ובדעת לעשות את כל מלאכת המשכן, כליו ובגדי הכהונה. אזהרה חמורה על שמירת השבת: השבת היא אות עולם בין ה' לבני ישראל, ושמירתה מוחלטת ("מחוריליה מות יומת" וכל העושה בה מלאכה נכרתה הנפש). בסוף ה' נותן למשה ככלותו לדבר איתו בהר סיני את שני לוחות העדות, לוחות אבן כתובים באצבע אלוהים

פרק לב׳ חטא העגל: העם רואה כי בשש משה לרדת מן ההר, ומתקהל על אהרן בדרישה "קום עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו". אהרן אומר להם לפרק את נזמי הזהב, יוצר מזה עגל מסכה, והם אומרים "אלה אלוהיך ישראל" ובונים מזבח. למחרת קמים לצחק, להקריב עולות. ה' אומר למשה "רד כי שיחת עמך", ומבקש לכלותם ולעשות את משה לגוי גדול. משה מתפלל ומבקש רחמים, מזכיר את הבטחת האבות, וה' ניחם על הרעה. משה יורד מההר ושני לוחות העדות בידו. יהושע שומע את קול העם ואומר "קול מלחמה במחנה", ומשה משיב "אין קול ענות גבורה... קול ענות אנוכי שומע". משה רואה את העגל והמחולות, חורה אפו והוא משליך מידיו את הלוחות ומשבר אותם תחת ההר. משה שורף את העגל, טוחן עד אשר דק, זורה על המים ומשקה את בני ישראל. משה מוכיח את אהרן, ואהרן מתנצל. משה עומד בשער המחנה וקורא "מי לה' אלי". כל בני לוי נאספים אליו, ומשה מצווה אותם להרוג איש את אחיו ורעהו. בני לוי הורגים כ-3,000 איש. למחרת משה עולה אל ה' לבקש כפרה ואומר "אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". ה' אומר כי מי שחטא לו ימחה מספרו, ונגף את העם על עשיית העגל

פרק לג׳ ה' מורה למשה לעלות ולנסוע לכנען, ואומר כי ישלח מלאך לפניו אך הוא עצמו לא יעלה בקרבם כי עם קשה עורף הוא. העם שומעים את הדבר הרע, מתאבלים ולא שיתו עדיים עליהם. משה לוקח את אוהלו ונוטה לו מחוץ למחנה הרחק וקורא לו אוהל מועד. כל מבקש ה' יוצא אליו, וכשמשה נכנס לענן ה' מדבר עם משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו, ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל. משה מתפלל לה' ומבקש "הודיעני נא את דרכך", וה' משיב "פני ילכו והניחותי לך". משה מבקש "הראני נא את כבודך". ה' אומר כי לא יוכל לראות את פניו כי לא יראני האדם וחי, אך מציב את משה בנקרת הצור, מכסה עליו בכפו וכשעובר כבודו משה רואה את אחוריו ופניו לא ייראו

פרק לד׳ ה' מורה למשה לפסול שני לוחות אבנים כראשונים ולעלות בבוקר אל הר סיני. משה פסל שני לוחות, עולה בבוקר וה' יורד בענן. ה' עובר על פניו וקורא את שלוש עשרה מידות הרחמים: "ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד ואמת, נוצר חסד לאלפים נושא עוון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה...". משה ממהר לקוד ולהשתחוות, ומבקש שה' ילך בקרבם ויסלח לעוונם. ה' כורת ברית, מזהיר לא לכרות ברית עם יושבי הארץ, לא לכרות אלוהי מסכה, לשמור את חג המצות, לפדות בכורות, לשמור שבת, ולחגוג את שלוש הרגלים. משה שוהה בהר 40 יום ו-40 לילה ללא לחם ומים, וכותב על הלוחות את דברי הברית. משה יורד מהר סיני ושני הלוחות בידו, ולא ידע כי קרן עור פניו בדברו איתו. אהרן ובני ישראל יראים מגשת אליו, ומשה קורא להם ומצווה אותם את כל אשר דיבר ה'. בצאתו לדבר עמם משה שים על פניו מסווה, וכשבא לפני ה' מסיר את המסווה

פרק לה׳ משה מקהיל את כל עדת בני ישראל. מזהיר שוב על שמירת השבת (ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי קודש, לא תבערו אש בכל מושבותיכם). משה קורא לעם להביא תרומה לה' למלאכת המשכן (זהב, כסף, נחשת, בדים, עורות, שמן ואבנים) וכל חכם לב יבוא ויעשה. כל העם, אנשים ונשים, נדיבי לב, מביאים תרומה שופעת. משה מודיע על מינוי בצלאל בן אורי ואהליאב בן אחיסמך להוביל את המלאכה ולהורות

פרק לו׳ בצלאל, אהליאב וכל איש חכם לב מתחילים במלאכה. העם ממשיך להביא נדבה בבוקר בבוקר, עד שהעושים את המלאכה אומרים למשה "מרבים העם להביא מדי העבודה". משה מעביר קול במחנה להפסיק להביא תרומה, והמלאכה הייתה דים והותר. תיאור עשיית יריעות המשכן (שש משזר ויריעות עזים), מכסה עורות האילים והתחשים, הקרשים והבריחים מעצי שיטים מצופים זהב ואדני הכסף, ועשיית הפרוכת והמסך

פרק לז׳ בצלאל עושה את ארון העדות מעצי שיטים מצופה זהב טהור מבית ומחוץ, טבעותיו ובדיו, ואת הכפורת ושני הכרובים מקשה זהב. בצלאל עושה את השולחן מעצי שיטים מצופה זהב וכליו (קערות, כפות, קשות ומנקיות). בצלאל עושה את המנורה מזהב טהור מקשה אחת על כל גביעיה, כפתוריה, פרחיה ושבעת נרותיה, ומלקחיה ומחתותיה. בצלאל עושה את מזבח הקטורת מעצי שיטים מצופה זהב וקרנותיו, ואת שמן המשחה הקודש ואת קטורת הסמים הטהור

פרק לח׳ בצלאל עושה את מזבח העולה מעצי שיטים מצופה נחשת, קרנותיו וכליו נחשת, ואת מכבר הרשת נחשת. עושה את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות אשר צבאו פתח אוהל מועד. עושה את חצר המשכן, עמודיה, אדניה נחשת, וויה וחשוקיה כסף. אלה פקודי המשכן אשר פוקד על פי משה: סך הכל הזהב 29 ככר ו-730 שקל. סך הכל הכסף מפקודי העדה (מחצית השקל לגלגלת ל-603,550 איש) 100 ככר ו-1,775 שקל (מהכסף יצקו את אדני הקודש והפרוכת). סך הכל הנחשת 70 ככר ו-2,400 שקל

פרק לט׳ עשיית בגדי הכהונה: בגדי השרד, האפוד מזהב, תכלת, ארגמן, תולעת שני ושש משזר, ושתי אבני השהם על הכתפיים. עשיית החושן ובו 12 האבנים הטובות הקבועות בזהב, שרשרות הגבלות וטבעות הזהב. עשיית מעיל האפוד כליל תכלת עם הרימונים ופעמוני הזהב בשוליו. עשיית הכתנות, המצנפת, המגבעות, מכנסי הבד והאבנט. עשיית ציץ הזהב "קדש לה'". מביאים את כל המשכן, האהל, הכלים והבגדים אל משה. משה רואה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציווה ה', ומשה מברך אותם

פרק מ׳ ה' מורה למשה להקים את המשכן ביום הראשון לחודש הראשון (ניסן). משה מצווה לשים את ארון העדות, לשים את הפרוכת, להכניס את השולחן והמנורה, לשים את מזבח הזהב, להציב את מזבח העולה והכיור, ולהקים את החצר סביב. משה מצווה למשוח את המשכן וכליו

בשמן המשחה לקדשם, ולהלביש את אהרן ובניו ולמשוח אותם לכהונת עולם. משה עושה ככל אשר ציווה ה' אותו. ביום אחד לחודש הראשון בשנה השנייה מוקם המשכן. הענן מכסה את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן, ומשה לא יכול לבוא אל אוהל מועד. כשהענן נעלה מעל המשכן בני ישראל נוסעים, ואם לא נעלה לא יסעו. ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם